

Міністерство освіти і науки України  
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка  
Факультет української філології та журналістики  
Кафедра української мови

Дипломна робота магістра

з теми **ОСОБЛИВОСТІ ІДІОСТИЛЮ МАРІЇ МАТІОС**

Виконала: студентка 2 курсу,  
групи Ukr1b-M18  
спеціальності 014. Середня  
освіта  
(Українська мова і література)  
додаткової спеціальності  
014. Середня освіта  
(Мова і література  
(англійська))  
Довбня Сніжана Іванівна  
Керівник: д.ф.н., проф.  
Марчук Л.М.  
Рецензент: к.ф.н., доц.  
Гудима Н.В.

Кам'янець-Подільський – 2019

## ЗМІСТ

<b>ВСТУП</b> .....	3
<b>РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТ ЯК ОСНОВНА ОДИНИЦЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ</b> .....	7
1.1. Концепт як ціннісна домінанта художнього тексту.....	7
1.2. Специфіка концептуального аналізу художніх текстів.....	13
<b>РОЗДІЛ 2. СИМВОЛЬНІ КОНЦЕПТИ ТВОРЧОСТІ МАРІЇ МАТІОС</b> .....	25
2.1. Концептуалізація понять «ГРІХ», «СТРАЖДАННЯ», «СПОКУТА»: теоретичний аспект.....	25
2.1.1. Концепт «ГРІХ».....	25
2.1.2. Концепт «СТРАЖДАННЯ».....	27
2.1.3. Концепт «СПОКУТА».....	28
2.2. Аспекти дослідження щоденникового дискурсу.....	30
<b>РОЗДІЛ 3. СПОСОБИ МОВНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В РОМАНІ М. МАТІОС «ЩОДЕННИК СТРАЧЕНОЇ»</b> .....	42
3.1. Жанрова особливість «Щоденника страченої» М. Матіос.....	42
3.2. Втілення концепту «ГРІХ» в щоденникових записах М. Матіос.....	47
3.3. Засоби вербалізації концепту «СТРАЖДАННЯ» в романі М. Матіос «Щоденник страченої».....	53
3.4. Дослідження структури концепту «СПОКУТА» в романі М. Матіос «Щоденник страченої».....	61
<b>ВИСНОВКИ</b> .....	73
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</b> .....	80

## ВСТУП

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки когнітивна лінгвістика є одним з пріоритетних напрямків науки про мову як новий етап у вивченні відносин мови та мислення. У зв'язку з цим, термін когнітивної лінгвістики «концепт» усвідомлюється як центральне поняття в описі мовної картини світу. Будь-яка спроба досягнути його природу призводить до усвідомлення факту існування цілого ряду понять і термінів.

Робочим визначенням в роботі є визначення О.С. Кубрякової: «Концепт — це одиниця свідомості та інформаційної структури, що відображає людський досвід; а також «оперативна одиниця пам'яті, всієї картини світу, квант знання» [29, с. 34].

В.І. Карасик пропонує вважати концепти первинними культурними утвореннями, виразом об'єктивного змісту слів, які мають сенс і тому трансльовані в різні сфери буття людини, зокрема, в сфері понятійного, образного та діяльнісного освоєння світу [23, с. 102].

Головне завдання концептивістики полягає в тому, щоб дослідити й системно описати концепти певної мови за допомогою лінгвістичних засобів, тобто мовно-концептуальні картини світу, враховуючи можливу лакунарність концепту або його окремих складників. Концептуальний аналіз, що передбачає моделювання й опис концептів як один із способів реконструкції мовно-концептуальної картини світу, в україністиці засвідчений у працях Т.В. Радзієвської, Г.М. Яворської, Н.В. Слухай, О.О. Селіванової, Л.А. Лисиченко, Н.О. Мех та ін.

Саме концептуальний аналіз, як зауважує В.І. Кононенко, дає змогу вийти за межі значення, зафіксованого в різних словниках, і включити в семантичну структуру додаткові семні компоненти. Вчений наголошує, що без урахування складників мінливого, часом невловимого, як на перший погляд, смислу концепту в художньому творі його кваліфікація залишається неповною, доконечно не визначеною, суперечливою, а саме ці додаткові

семантичні компоненти-конотації — якраз і мають окреслити набір і коло можливих смислових «мерехтінь» [25, с. 3].

Становлення когнітивно-дискурсивної парадигми в сучасній науці зробило дискурс об'єктом уваги не лише лінгвістів, а й філософів, психологів, літературознавців, етнографів тощо. Поняття «дискурс» належить до найуживаніших понять сьогодення, однак навіть серед лінгвістів не існує єдиної думки щодо його трактування, оскільки оперуючи цим поняттям, дослідники часто виходять з полярних позицій.

Лінгвістичний енциклопедичний словник трактує дискурс як «зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними — прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; текст, розглянутий в контексті подій; мовлення, розглянуте як цілеспрямований, соціальний акт, як компонент, що приймає участь у взаємодії людей і механізмах їх свідомості (когнітивних процесах)» [34, с. 136].

Текст неможливо вивчати поза межами людини, яка є його продуцентом та реципієнтом [34, с. 73]. Кожен текст, окрім того, є відображенням зовнішніх умов спілкування та внутрішнього світу людини. Тому, зацікавленість щоденниковим дискурсом легко пояснити, оскільки це один із важливих засобів духовного самовизначення особистості, вироблення власної ідентичності, окрім того – він надає відомості відносно історичних подій, побуту, культури певної епохи.

Щоденниковий дискурс – впорядкування власного досвіду, формування особистості. Він відображує істотні віхи життєвого шляху наратора, оголює таємниці його душі, іноді потаємні, стає насамперед сповіддю перед собою і в майбутньому – перед читачем [26, с. 74].

Використання жанрових форм щоденника, нотаток, спогадів, сповіді, снів як характерних прийомів розкриття внутрішнього світу героїнь і форми їх самовиявлення, а також виклад частин тексту у формі коментарів, авторських відступів зумовлені внутрішньою потребою письменниці висловитися безпосередньо й відверто, що теж є ознакою жіночого письма.

«Щоденник страченої» – белетристичний / вигаданий щоденник, який характеризується авторським вимислом відповідно повністю сформований авторською уявою письменниці Марії Матіос та написаний у формі щоденника.

**Актуальність дипломної роботи** визначається зв'язком з пріоритетним напрямком сучасної лінгвістики – когнітивним; зростаючим інтересом до процесів концептуалізації навколишньої дійсності та відображенням цих процесів у мові, а також лексико-семантичною репрезентацією концептів «ГРІХ», «СТРАЖДАННЯ», «СПОКУТА» в романі М. Матіос «Щоденник страченої».

**Об'єктом дослідження** є вербалізовані у щоденниковому дискурсі концепти «ГРІХ», «СТРАЖДАННЯ», «СПОКУТА».

**Предмет дослідження** лексико-семантична репрезентація концептів «ГРІХ», «СТРАЖДАННЯ», «СПОКУТА» в «Щоденнику страченої» М. Матіос.

**Матеріалом дослідження** слугував текст роману Марії Матіос «Щоденник страченої».

**Мета роботи** – дослідити специфіку функціонування символічних для українського ментального простору концептів у художньому мовленні на матеріалі щоденникового дискурсу Марії Матіос, показати способи семантичних перетворень як інноваційних процесів на тлі традиційних уживань лексем, що репрезентують ці концепти.

Для досягнення мети дослідження в роботі поставлено такі **завдання**:

- опрацювати, стисло оглянути літературу з теми;
- охарактеризувати концепт як ціннісну домінуючу авторської картини світу;
- з'ясувати значення поняття «щоденниковий дискурс» та його особливості;

- визначити специфіку концептуального аналізу художнього тексту та на основі отриманих результатів описати та змоделювали структуру концептосфери тексту «Щоденник страченої» М. Матіос;
- дослідити семантичну структуру та проаналізувати контекстуальну реалізацію концепту «ГРІХ» та його дихотомічний зв'язок із концептом «СТРАЖДАННЯ» в романі М. Матіос «Щоденник страченої»;
- охарактеризувати семантику мовних одиниць, що репрезентують концепт «СПОКУТИ» у художньому тексті.

За допомогою **методу** суцільної вибірки було з'ясовано лексико-семантичне поле зазначених концептів. Враховуючи специфіку матеріалу і намагаючись бути точними і об'єктивними, ми вибрали методи концептуального, структурно-семантичного та метод семантико-аксіологічного поля.

Проаналізовано поняття «концепт» як ціннісної домінанти авторської картини світу та його мовна реалізація у романі «Щоденник страченої» М. Матіос.

**Практична значущість** дипломної роботи полягає у можливості подальшого використання її результатів як для викладання дисциплін загальнофілологічного циклу, так і при розробці спецкурсів з лінгвокультурології та когнітивної лінгвістики.

**Апробація результатів** дипломної роботи – зроблено доповідь на науковій конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2019), на засіданні кафедри української мови університету (листопад 2019). Надруковано 3 статті з теми дослідження.

**Структура дипломної роботи:** вступ, три розділи, висновки, список використаної літератури.

## ВИСНОВКИ

Вивчення художнього тексту здебільшого пов'язане із вирішенням численних завдань, одним із яких є осмислення взаємодії різних рівнів словесно-виразових засобів у конкретному макро- чи мікроконтексті, зв'язку їх із позамовними чинниками.

Для лінгвостилістики мови стрижневим є визначення естетико-стилістичної вартості авторського вислову в проекції на структуру національної мови, особливості функціонування загальномовних і стильових норм.

Дослідження сутнісних (якісних) властивостей прозової мови як одного з функційних виявів національної мови дає вихід в історію. Це пояснюється тим, що синхронний розгляд мовних ресурсів з погляду чинних літературних норм, передусім стилістичних, дає матеріал для подальших історичних студій, зокрема, з погляду виявлення динаміки емоційно-експресивного змісту виразових засобів мови. Саме таку цінність має представлений матеріал, оскільки він репрезентує мову української Буковини як складника єдиного національного мовно-культурного простору.

Ментальність мови спричинила до вибору аналізу тексту роману Марії Матіос «Щоденник страченої» шляхом концептуального аналізу.

Різні визначення дозволяють виділити такі інваріантні ознаки концепту:

- 1) мінімальна одиниця людського досвіду в його ідеальному уявленні, яка вербалізується за допомогою слова і має польову структуру;
- 2) основна одиниця обробки, зберігання та передачі знань, яка має рухливі межі і конкретні функції;
- 3) соціальність, обумовленість асоціативного поля прагматикою;
- 4) основний осередок культури.

Говорячи про концепт, наголошуємо на його багатоаспектності, яка виражається в тому, що він може бути представлений різними словами, складовими семантичного поля концепту, за якими завжди залишається

невербальний досвід людини та людства. Він може, як і значення, змінюватися, але це не обумовлено ситуативними факторами. Його трансформація пов'язана, швидше, зі зміною ціннісних уявлень людини, якості умов навколишнього середовища, отриманням нових знань про явища природи, процеси, предмети і т.п.

Методика вивчення концептів у мові базується на системі дослідницьких процедур, спрямованих на висвітлення різних сторін концептів, а саме їх смислового наповнення в тексті. При цьому ми опираємося на спосіб концептуалізації текстових смислів, що визначаються найближчим контекстом, який формується дистрибутивними зв'язками лексеми, що має статус імені концепту. Його функцію виконує мовна одиниця (слово, словосполучення, фразеологізм і т. ін.), що виражає концепт в найбільш повному обсязі та найбільш загальній формі. До уваги беруться синтагматичні, парадигматичні і дериваційні зв'язки цієї одиниці як найбільш значимої для вербалізації концептуальної моделі, які детермінують її компонентний простір, тобто в кінцевому підсумку концепт співвідносний з планом вираження лексико-семантичної парадигми.

Алгоритм концептуального аналізу концептів, реалізованих у художньому тексті передбачає: 1) визначення ключового слова – вербалізатора концепту та синонімічного ряду лексем на його позначення в тексті; 2) встановлення місця концепту в міфопоетичній картині світу (українського народу загалом й індивідуально-авторській зокрема); 3) на основі фонові інформації визначення потенційних характеристик концепту; 4) аналіз семантико-конотативних особливостей концептів у художньому творі; 5) характеристику загальномовної, етнокультурної й індивідуально-авторської природи авторських концептів; 6) встановлення спільного і відмінного в їх об'єктивації.

Досліджуємо концепти в ідіостилі Марії Матіос на прикладі роману «Щоденник страченої».



У щоденниковому дискурсі тональність, по-перше, формує сюжетно-фактичні компоненти тексту. По-друге, важлива фіксація емоцій людей, які стали об'єктами авторських описів у щоденникових записах (або його чимось вразили і, внаслідок цього, спонукали до фіксації інформації).

Щоденниковий жанр становить, насамперед, *сповідь*, яка є не просто засобом самовираження, але і способом збереження людської пам'яті. Це, зрештою, зацікавленість внутрішнім світом особистості, необхідність у самоспостереженні і сповідальності перед самим собою. У ньому автор не просто фіксує думки, а представляє взаємозв'язок реальних подій у часі.

Тенденція сучасних літературознавчих досліджень щоденникової прози націлена на осягнення жанрової модифікації твору, осмислення його змістовності, яка залежить від історичного контексту, психологічного рівня та відвертості письменника.

Стиль письменниці виразно позначений рисами жіночого письма, а її твори – його зразок. Жіноча суб'єктивність та індивідуалізація письма, декларована М. Матіос, ще раз наголошує на можливості жінки в сучасному літературному просторі наполягати на своєму праві говорити й мати власну думку, творити художній світ жінки з позицій жінки.

Використання жанрових форм щоденника, нотаток, спогадів, сповіді, снів як характерних прийомів розкриття внутрішнього світу героїнь і форми їх самовиявлення, а також виклад частин тексту у формі коментарів, авторських відступів зумовлені внутрішньою потребою письменниці висловитися безпосередньо й відверто, що теж є ознакою жіночого письма.

«Щоденник страченої» – белетристичний/вигаданий щоденник, який характеризується авторським вимислом відповідно повністю сформований авторською уявою письменника та написаний у формі щоденника.

Авторка обрала жанр щоденника: адже саме через таку форму найкраще репрезентувати внутрішній світ, переживання, пристрасті, думки та потік свідомості головної героїні. І це не просто щоденник, який містить щоденні записи індивідуального характеру про події, факти, враження від

чогось; це не просто т.зв. зошит для таких записів, а «літопис» – послідовний запис подій із «внутрішнього» життя героїні, ціла її історія.

У задекларованому творі М.Матіос не знайдено жодного концепту, який передавав би позитивні емоції. Натомість великий семантичний блок концептів, які передають негативні почуття: **сум, журба, біль; людське немилосердя**; це – негативні риси **національної ментальності**.

Основними концептами в «Щоденнику страченої» вважаємо такі: **Гріх, Страждання Спокута**.

У всіх наведених прикладах простежується наявність концепту «ГРІХ», який визначається у дихотомічному зв'язку із концептом «СТРАЖДАННЯ». За текстом твору, ми дослідили і визначили таке значення лексеми: ГРІХ – це **аборт** (умертвіння дитини); **бур'ян**, який потрібно викоринити із людини. Скоєний *гріх* супроводжується *стражданням*. Також жінка називає ГРІХ **«невідступним привидом»**, який безжалісно мордує та піддає душу мукам.

Тому усякий гріх потребує прощення, його потрібно спокутувати, щоб очистити душу. Саме тому наступним стає концепт «СПОКУТА».

Страждання здебільшого розуміють як певні душевні переживання, життєву слабкість, що найчастіше ідентифікують із фізичним і моральним болем, мукою, ширше – хворобою; страждання сприймають як те, що суперечить бажанням і волі людини і яке вона, як правило, оцінює негативно.

Душа героїні твору М. Матіос «Щоденник страченої» розривається від важких страждань, які викликані пристрастю, коханням до чоловіка та великим гріхом на який вона неусвідомлено пішла.

Проведений аналіз дозволяє окреслити концепт «СПОКУТИ» та його значення у тексті. Зазначений концепт, ми розглядаємо у дихотомічному зв'язку із концептом «СТРАЖДАННЯ». Оскільки страждання – це спокута провини, очищення від гріха. Героїня, яка називає себе **великою невірницею** і **великою безбожницею**, спокутує свій гріх через страждання та молитвою перед Богом. Авторка вживає фразеологізм **замолювати гріхи**, тобто довгими молитвами спокутувати свої гріхи, що і підводить нас до розкриття

змісту визначеного концепту. Синонімом до «*спокути*» у романі виступає лексема *покаяння*: 1) добровільне визнання своєї провини; каяття з якогось приводу; 2) *церк.* визнання віруючим своїх гріхів перед священиком; сповідь.

Отже, когнітивні образи М.Матіос відтворюють емоційну сферу основних носіїв мови автора (персонажів, читачів), багатогранність відтінків думки й емоційної оцінки висловленого. Семантико-когнітивні особливості творів письменниці розкривають емотивний фонд сучасного українського художнього дискурсу й виступають емотивними знаками, що забезпечують культурну комунікацію на емоційному рівні.

Серед виразних засобів мови творів Марії Матіос – церковна лексика як характерна ознака мови персонажів. Традиційні значення церковної лексики актуалізують весь набір ядерних сем, який, в основному, відображений у словникових дефініціях. Еволюція значень у художньому мовленні ХХІ ст. виявляється у їх нетрадиційних актуалізаціях – смислових, емоційно-образних, естетичних трансформаціях, неоднакових за ступенем вияву релігійної семантики. Нетрадиційні значення передбачають актуалізацію ядра з будь-якими змінами (посиленням чи послабленням окремих сем, часткову актуалізацію) або реалізацію ядра в поєднанні з периферійними семами, а також актуалізацію тільки периферійних сем значення. Такі процеси, як засвідчує фактичний матеріал, у семантичній структурі церковно-релігійної лексики художнього твору завжди супроводжуються експресивністю.

У групі загальнорелігійних найменувань можна виокремити номени на позначення конкретних релігійно-міфічних осіб та біблійних персонажів. Письменниця згадує Бога в любові до людей. Назви церковних свят можуть вживатися М.Матіос в значенні виміру часу. У Марії Матіос у текстах натрапляємо на дещо змінені цитати із Святого письма, або образи.

Діапазон емоцій в ідіостилі М. Матіос дуже широкий: починаючи від піднесеності, урочистості, поетичності аж до виразних негативних емоцій презирства, іронії, осуду, зневаги.

Оскільки художній текст вимагає від слова реалізації не тільки інформативної, але й особливої естетичної функції, то під час лінгвоконцептуального аналізу художнього тексту розрізняємо три рівні сприйняття його змісту: експліцитний (безпосередній), імпліцитний (прихований) і естетичний (такий, що впливає на почуття прекрасного в людині). При цьому відбувається активізація потенційних можливостей слова в оцінно-чуттєвому, уявно-асоціативному, зображально-виражальному напрямках.

Глибинне художнє значення концепту є квінтесенцією взаємодії прямого і переносного значень слова, яке в системі образів виконує роль будівельного матеріалу. На відміну від повсякденного спілкування, де образ підпорядковується суворому лімітуванню певних типів сполучень ознак, які не дозволяють вийти за межі мови, у літературному тексті спостерігається плавний рух, при якому елементи змісту можуть бути елементами форми, і навпаки. Іншими словами, література використовує знаки мови – слова, які складаються в образний світ. У процесі творення художнього значення діють дві умовні системи: слово підкоряється законам образної системи і, одночасно, підпорядковується суворим законам семіотичної системи, обмежує можливості образних використань у художньому тексті й додатково діє на художнє мислення.

Слово-образ, яке лежить в назві концепту, дає оцінку суспільним подіям, відтворюючи при цьому національно-культурні стереотипи поведінки та життєву мудрість народу, що закодовані в його ментальності. Вважаємо функціонування лексем **ГРІХ, СТРАЖДАННЯ і СПОКУТА** у художньому мовленні Марії Матіос є своєрідним віддзеркаленням внутрішніх шукань, емоційних відчуттів та естетичних прагнень української жінки в розумінні ключових понять християнства, які відображені крізь призму різних світоглядних орієнтирів та художньо-естетичних інтенцій письменників ХХІ ст.

Відбір мовних засобів у текстах художнього стилю, який справедливо вважають найбагатшим та найвпливовішим з-поміж інших, визначає орієнтація на створення образності з метою впливу на розум, почуття і волю читачів, формування певних ідейних переконань, моральних якостей та естетичних смаків.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арнольд И.В. Основы научных исследований в лингвистике: учеб. пособие. Москва: Высшая школа, 1991. 140 с.
2. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. Москва: Языки русской культуры, 1999. 896 с.
3. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. Воронеж: Изд-во Воронежского ун-та, 1996. 104 с.
4. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Москва: Худож. лит., 1975. 504 с.
5. Бахтин М.М. Собрание сочинений : в 7 т. Москва: Русские словари, 1996. Т. 5 : Проблема речевых жанров. С. 159–206.
6. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 344 с.
7. Белехова Л.І. Сучасний підхід до інтерпретації художнього тексту. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика» : зб. наук. праць. Херсон : Вид-во ХДУ, 2006. Вип. IV. С. 288–292.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови . Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.
9. Вихлянец В.П. Библиейский словарь. Москва: 2010. 459 с.
10. Винокур Г.О. О языке художественной литературы. Москва: Высш. шк., 1991. 447 с.
11. Вільчинська Т.П. Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові XVII- XVIII ст.: [монографія]. Тернопіль: Джура, 2008. 424 с.
12. Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропологической парадигмы в языкознании. *Филологические науки*. 2001. №1. С.64–72.
13. Галич О.А. Олесь Гончар у вимірах Non fiction.: [монографія]. Луганськ: Книжковий світ, 2011. 260 с.

- 14.Грудем Уэйн. Систематическое богословие. Введение в библейское учение. Санкт-Петербург: Мирт, 2004. 1453 с.
- 15.Грузберг Л.А. Концепт, или отчего Америка – концепт, а Финляндия – нет? *Филолог: научно-методический журнал Пермского гос. пед. ун-та.* 2002. №1. С. 58–61.
- 16.Гумбольдт В. Язык и философия культуры: пер. с нем. Москва: Прогресс, 1985. 451 с.
- 17.Етимологічний словник української мови: В 7 т. АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Редкол. О. С. Мельничук (головний ред.) та ін.Київ: Наук. думка, 1982. Т. 1: А — Г. Укл.: Р.В. Болдирев та ін. 1982.
- 18.Эко У. Шесть прогулок в литературных лесах. Санкт-Петербург: Симпозиум, 2003. 285 с.
- 19.Єрмоленко С.Я., Бирик С.П., Тодор О.Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
- 20.Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. Київ: Довіра, 2006. 703 с.
- 21.Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: Нариси: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Довіра, 2007. 262 с.
- 22.Зусман В.Г. Диалог и концепт в литературе. Литература и музыка. Нижний Новгород: Деком, 2001. 168 с.
- 23.Карасик В.И. Ценностная картина мира: межкультурный аспект. *Языковое сознание: содержание и функционирование.* XIII Междунар. симп. по психолингвистике и теории коммуникации: Тез. докладов Москва : РАН ИЯ, 2000. С. 106-107.
- 24.Кононенко В.І. Концепти українського дискурсу. Київ – Івано-Франківськ: Плай, 2004. 245 с.
- 25.Кононенко В.І. Мова у контексті культури. Монографія. Київ – Івано-Франківськ: Плай, 2008. 390 с.

- 26.Копистянська Н.Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства : [монографія]. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
- 27.Коцюбинська М.Ф. Над маминими щоденниками. *Кур'єр Кривбасу*. 2005. №184. С. 120.
- 28.Краснобаєва-Чорна Ж.В. Термінополе КОНЦЕПТ. *Українська мова*. 2006. №2. С. 67–79.
- 29.Кубрякова Е.С. Начальные этапы становления когнитивизма: лингвистика – психология – когнитивная наука. *Вопросы языкознания*. 1994. № 4. С. 34–47.
- 30.Кубрякова Е.С., Демьянков В.З., Панкрац Ю.Г., Лузина Л.Г. Концепт. *Краткий словарь когнитивных терминов*. Под общ. ред. Е.С. Кубряковой. Москва: Издательство Московского государственного университета, 1996. С. 90–93.
- 31.Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века. *Язык и наука конца XX века*. Под ред. Ю.С. Степанова. Москва: РАН, 1995. С.144–238.
- 32.Куликова И.С., Салмина Д.В. Введение в металингвистику. *Лингвистическая терминология в коммуникативно-прагматическом аспекте*. Санкт-Петербург: САГА, 2002. 352 с.
- 33.Лещак О.В. Очерки по функциональному прагматизму: методология, онтология, эпистемология. 2-е изд., доп. Тернополь–Кельце: Підручники і посібники, 2002. 255 с.
- 34.Лингвистический энциклопедический словарь. Москва: Сов. Энциклопедия, 1990. 685 с.
- 35.Лисиченко Л.А. Структура мовної картини світу. *Мовознавство*. 2004. № 5–6. С. 36–41.
- 36.Максименко О.В. «Щоденник страченої» Марії Матіос – щоденник-імітація. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2013. № 4(2). С. 154–160.



- 37.Маленко О.О. До питання технології лінгвоконцептуального аналізу поетичного тексту: логіка наукового пошуку. *Науковий вісник ХДУ: зб. наук. праць*. Херсон: Вид-во ХДУ, 2006. Вип. IV. С. 254–259. (Сер. Лінгвістика).
- 38.Мамардашвили М.К. Стрела познання: набросок естествоисторической гносеологии. Москва: Языки русской культуры, 1996. 303 с.
- 39.Матвеева Т.В. Тональность разговорного текста: три способа описания. *«Stylistyka-V»*. Opole, 1995. 224 с.
- 40.Матвеева Т.В. Функциональные стили в аспекте текстових категорій : синхронно-сопоставительный очерк. Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1990. 172 с.
- 41.Матіос М. Щоденник страченої: Видання друге. Львів: ЛА «ПРАМІДА», 2011. 200 с.
- 42.Мех Н.О. Зміст терміна концепт. *Культура слова*. Київ: Інститут української мови НАН України, 2003. Вип. 62. С. 26–30.
- 43.Попова Е.А. Человек как основополагающая величина современного языкознания. *Филологические науки*. 2002. № 3. С. 69–77.
- 44.Попова З.Д., Стернин И.А. Когнитивная лингвистика: учеб. изд. Москва: АСТ; Восток-Запад, 2007. 314 с.
- 45.Попова З.Д., Стернин И.А. Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях. Воронеж: Изд-во Воронеж, ун-та, 2000. 30 с.
- 46.Радзієвська Т.В. Сценарний та оцінний компоненти концептів етичної сфери (на прикладі концепту гріх). *Лінгвістичні студії: Збірник статей*. Черкаси: Вид-во ЧДУ, 2002. Вип. IV. С. 141 – 153.
- 47.Радзієвська Т.В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту. Текст – соціум – культура – мовна особистість : моногр. Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2010. 491 с.

- 48.Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. О.О. Селіванова. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
- 49.Селиванова Е.А. Когнитивная ономаσιология: монография. Київ: Издательство украинского фитосоциологического центра, 2000. 248 с.
- 50.Сірант А.М. Вербальний спосіб репрезентації концепту «спокута» у творчості письменників II половини ХХ ст. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія, Філологія. Вінниця, 2009. Вип. 11. С. 322–326.
- 51.Сірант А.М. Концепти ГРІХ та СПОКУТА в українській прозі другої половини ХХ століття. Дисертація канд. філол. наук: 10.02.01, Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2013. 200 с.
- 52.Скаб М.С. Методика концептуального аналізу: проблеми та вирішення. *Науковий збірник ХДУ*. Сер. Лінгвістика : зб. наук. праць. Вип. IV Херсон: Видавництво ХДУ, 2006. С. 273–278.
- 53.Словарь иностранных слов. Москва: Русск. яз., 1988. 678 с.
- 54.Словник української мови: в 11 тт. АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970–1980.
- 55.Слухай Н.В., Снитко О.С., Вільчинська Т.П. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навч. посіб. Київ: Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2011. 367 с.
- 56.Степанов Ю.С. Константы: Словарь русской культуры. Опыт исследования. Москва: Школа «Языки русской культуры», 1997. 990 с.
- 57.Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. Москва: Школа «Языки русской культуры», 1996. 246 с.
- 58.Теологический энциклопедический словарь. Под. ред. Уолтера Элвелла. Москва: Ассоциация «Духовное возрождение», 2003. 1467 с.
- 59.Філософський енциклопедичний словник. За ред. В.І. Шинкарука. Київ: Абрис, 2002. 744 с.

- 60.Чернейко Л.О. Лингво-философский анализ абстрактного имени. Москва, 1997. 326 с.
- 61.Чернявская В.Е. Дискурс как объект лингвистических исследований. *Текст и дискурс*. Проблемы экономического дискурса: Сб. науч. тр. Санкт-Петербург, 2001. С.11–22
- 62.Яворська А.М. Концепт «гріх» в художньому дискурсі (на матеріалі історичних романів П. Загребельного, Р. Іваничука, Ю. Мушкетика). Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету: Філологічні науки. Вип. 15. Т. 1. Кам'янець-Подільський: «Аксіома», 2007. С. 252–254.
- 63.Яворська Г.М. Мовні концепти кольору (до проблеми категоризації). *Мовознавство*. 1999. № 2–3. С. 43–50.